

ogfaa paa 3 Procentgjælden til Banken — nedgaaet med 22,976,000 Rb. og Kassebeholdningen forøget med 4,680,000 Rb. Disse Beløb udgjøre tilsammen 27,656,000 Rb., og det er Finansernes Fremgang i denne Tid. Derimod staar der en Tilbagegang i Aktiomasen, som andrager 25,371,000 Rb., men ved Siden deraf maa der tages Hensyn til, at der er solgt saavel Domainier som andre Statseiendomme til et betydeligt Beløb, der har tjent til at forøge Aktiomasen. Naar vi altsaa ville tage under Overveielse, hvor meget Statsformuen i det Hele er forringet, saa maa vi ogsaa drage disse Beløb med ind i Regningen; og de udgjøre for Domainiesalg 2,227,000 Rb. og for Salg af andre Statseiendomme 2,262,000 Rb., saaledes at den hele Formindsfelse af Statsformuen andrager 29,860,000 Rb.; jeg har afrundet det til runde Tal, fordi det er unyttigt her at beskæftige sig med disse enkelte Hundreder. Deraf bliver altsaa Resultatet, at Statens finansielle Status i de nævnte 6 Finanssaar er forringet med 2,204,000 Rb. Dette vilde jo nu være et meget bedrøveligt finansielt Resultat af disse Aar, dersom det var fuldstændig rigtigt; dersom der ikke var andre Momenter, som man maatte tage med i Betragtning, og saadanne Momenter ere da for det Første de produktive Udgifter, som Staten har gjort. Der har i den Tid været anvendt til Anlæg af Jernbaner et Beløb af 12,383,000 Rb. og til Anlæg af Telegrafer 420,000 Rb., det er tilsammen 12,803,000 Rb. Desuden have vi til overordentlige Foranstaltninger vedkommende vort Forsvarsvæsen . . . det ærede Medlem (L. Nielsen) vilde gjøre mig en stor Tjeneste med at tale lidt mindre høit . . . vi have til samme Tid til overordentlige Hær- og Flaadeudgifter, navnlig til Anskaffelse af Vaaben, anvendt 4,825,000 Rb., og vi have saaledes til produktive og overordentlige Udgifter anvendt 17,628,000 Rb. Det vil altsaa ses, at, idet vor Status er forringet med et Beløb af 2,204,000 Rb., idet vi nemlig ikke have optaget Jernbaner og Telegrafer med et tilsvarende Beløb paa vor Aktiomasse, saa have vi været i Stand til at gjøre produktive og overordentlige Udgifter til et Beløb af 17,628,000 Rb., altsaa overstigende Forringelsen af vor Status med næsten 15½ Million Rb. i de 6 Aar. Derved maa imidlertid ikke lades ude af Agt, at disse Udgifter ikke udelukkende ere gjorte af vore ordinære Indtægter, men at der i den nævnte Tid har været udfrenet overordentlige Statter til et Beløb af 3,932,000 Rb., altsaa henved 4 Million Rb., saaledes at det Forringelsen virkelig overstigende Udgiftsbeløb er mellem 11 og 12 Millioner Rb. i de 6 Aar. Det Resultat, som jeg nu heraf udbrager, er for det Første det, at man har havt Ret, naar man ikke har villet gaa ind paa en Indtægtsstat eller en overordentlig Skat som en staaende Statsstat, idet det for mig viser sig som sikkert, at man ikke behøver netop en

saadan for at kunne fyldestgjøre de Fordringer, Staten stiller til Finansierne. Naar man ved Siden deraf tager Hensyn til, at Beløbene i Sparekasserne ere i Aarene fra 1ste Januar 1867 til 1ste Januar 1872, altsaa ikke Aaret 1872—73 med, stegne med omtrent 21 Millioner Rb., og at de indirekte Statter — og hertil henregner jeg ogsaa Lotterioverfludet — der i Aarene 1867—68 udgjorde omtrent 10½ Million Rb., i 1872—73 have indbragt 12⁷/₁₀ Million Rb., saa slutter jeg deraf, at Tilstanden i Landet i det Hele er en saadan, at, dersom det i et enkelt Aar skulde være nødvendigt at udfribe en Indtægtsstat eller overordentlig Skat, saa vil der ikke være Noget i Veien for, at Befolkningen kan bære den. Nu siger man, at det er godt nok, men at det netop er det, man har imod, at disse indirekte Statter stige i saa særdeles store Forhold, fordi de hvile med et overordentligt og aldeles uforholdsmæssigt Tryk paa den lavere Befolkning, paa den mindre heldig stillede Befolkning. Det er blevet sagt her i Salen, og det er blevet sagt rundt omkring paa Valgtribunerne, og det bliver sagt ved mangfoldige Leiligheder, hvor det vilde være rettest ikke at sige det. Thi for at sige noget Saadant bør man gaa til en alvorlig Undersøgelse af dette Spørgsmaal; men det er ikke slet. Man er ganske simpelt gaaet ud fra, at de Fattige forbruge mere Kaffe, og da Kaffe er en stor Beskatningsgenstand, — den er for Øvrigt ikke af de største — har man deraf sluttet, at de Fattige betale en uforholdsmæssig stor Andel af Statens Løbskat. Men, mine Herrer! der foreligger os jo meget udtømmende Oplysninger om vor Løbsbeskatning som om vore Befolkningsforhold i det Hele, saa, medens det selvfølgelig er en yderst vanskelig Sag at komme nøiagtig paa Skilling til en Opgjørelse, er det en overmaade let Sag at komme til et nogenlunde paalideligt Skøn over, hvad de forskjellige Samfundsklasser betale i Løbsgift. Naar man da vil undersøge det Spørgsmaal, hvorledes Beskatningsforholdet stiller sig imellem dem, jeg vil kalde de smaa Statteydere, og dem, jeg vil kalde de bedre stillede, saa bliver det nødvendigt paa den ene Side at undersøge, hvilke man da vil henregne til de saakaldte smaa Statteydere og hvilke til de bedre stillede, og paa den anden Side at undersøge, hvilke Grupper af vor Løbsbeskatning det er, i hvilke de saakaldte smaa Statteydere maa antages at være lige lodtagne med den øvrige Befolkning, og hvilke det er, som væsentlig falde den bedre stillede Befolkning til Byrde. Naar man da vil undersøge, hvilke der er de smaa Statteydere, saa mener jeg, at man dertil maa henregne: Husmænd og deres Medhjælpere, Indsiddere og Aftægtsfolk og deres Medhjælpere, industrielle Medhjælpere, det vil sige den store selvstændige Svendeklasse, Arbeidsmænd og Lænde uden fast Tjeneste. Naar man nu undersøger de sidste Oplysninger, der ere